

Sygn. akt I C 612/12

WYROK WSTĘPNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 marca 2013 r.

Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej Wydział I Cywilny w składzie :

Przewodniczący SSR Urszula Wicińska

Protokolant Joanna Skrzeczek

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2013 r. w Ś. Ś. na rozprawie

sprawy z powództwa M. A. i S. A.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w K.

o zapłatę

uznaje za usprawiedliwione co do zasady roszczenie o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie za okres od dnia 12 października 2009 r.;

Z/

1) odnotować

2) kal. 21 dni

4 marca 2013 r.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 7 września 2012r. powodowie M. i S. małżonkowie A. wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w K. solidarnie na rzecz powoda kwoty 8.603,99 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez okres 10 lat wstecz od dnia wniesienia pozwu z powierzchni 230 m² stanowiącej część nieruchomości składającej się z działki ewidencyjnej nr (...) położonej w miejscowości G., gmina K., dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...).

W uzasadnieniu podali, iż od 2009 roku są właścicielami na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej przedmiotowej nieruchomości, przez którą przebiega linia niskiego napięcia 0,4 kV, wchodząca w skład przedsiębiorstwa pozwanego w rozumieniu art. 49 § 1 k.c. Wskazali, iż nigdy nie wyrażali zgody na korzystanie przez pozwanego z ich działki, a w przedsądowej korespondencji strona pozwana nie wskazała na jakikolwiek tytuł prawny do korzystania z nieruchomości. Podkreślili, iż roszczenie nie ma charakteru odszkodowawczego, a więc zbędne jest wykazywanie stopnia uciążliwości istnienia infrastruktury elektroenergetycznej. Na wypadek podniesienia przez stronę pozwaną zarzutu zasiedzenia, podnieśli iż możliwość zasiedzenia prawa odpowiadającego treści służebności przesyłu nie oznacza, że w każdym przypadku przedsiębiorca przesyłowy w tożsamym z tą instytucją zakresie swoje prawo wykonuje. W przypadku faktycznego korzystania przez przedsiębiorcę z posadowionej na nieruchomości powodów infrastruktury elektroenergetycznej wyłącznie przez przesył prądu i okresową konserwację słupów, możliwe jest ewentualne zasiedzenie wyłącznie służebności gruntowej polegającej na prawie korzystania przez pozwanego z części nieruchomości zajętej pod trwałą infrastrukturę elektroenergetyczną wyłącznie w zakresie konserwacji urządzeń elektroenergetycznych stanowiących części tych linii posadowionych na nieruchomości oraz przesyłu energii tą linią. Zdaniem powodów strona pozwana posiada infrastrukturę na ich działce w złej wierze, albowiem zarówno

strona pozwana, jak i jej poprzednicy prawni, zawodowo zajmujące się prowadzeniem sieci energetycznych na pewno wiedział lub powinien wiedzieć, że służebność przesyłu należy ustanowić w drodze aktu notarialnego oraz że ma nieuregulowany prawnie przez żadną umowę sposób korzystania z nieruchomości pod linie energetyczne.

W odpowiedzi na pozew pozwana (...) S.A. w K. wniosła o oddalenie powództwa w całości przyznając, iż przez przedmiotową nieruchomość powodów biegnie linia elektroenergetyczna niskiego napięcia, jednocześnie podnosząc zarzut zasiedzenia, gdyż od czasów powojennych, a przynajmniej od 1959 r. poprzednicy prawni korzystali, a obecnie strona pozwana korzysta z przedmiotowej nieruchomości poprzez usytuowaną na niej i nad nią infrastrukturę elektroenergetyczną w sposób odpowiadający służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Wskazała, iż treścią tej służebności jest prawo utrzymywania urządzeń linii elektroenergetycznej niskiego napięcia na nieruchomości powodów, prawo do jej eksploatacji, napraw i konserwacji oraz prawo do całodobowego dostępu do tej linii. Na dobrą wiarę jej zdaniem wskazuje, zdaniem pozwanej, domniemanie i brak jakichkolwiek rozszczeń w tak długim okresie istnienia urządzeń, ich poniemieckie pochodzenie i uruchomienie w okresie powszechnej elektryfikacji, co uzasadnia przyjęcie 10 letniego terminu liczonego od 28 września 1973 r., kiedy to przedmiotowa nieruchomość stała się własnością osób fizycznych, a więc termin zasiedzenia upłynął 28 września 1983 r., a tą służebność nabyło w drodze zasiedzenia przedsiębiorstwo państwowe. Podniosła, iż strona pozwana jest ostatecznym beneficjentem nabytej służebności jako następcą prawnym, powstała bowiem na podstawie art. 492 i 494 k.s.h. w drodze przejęcia jednoosobowej spółki Skarbu Państwa Zakładu (...) S.A. i jest następcą prawnym wszystkich praw i obowiązków posiadanych przez nią. Wcześniej zaś z przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego powstała ta jednoosobowa spółka Skarbu Państwa i zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 5 lutego 1993 r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa wstąpiła ona we wszystkie prawa i obowiązki przekształconego przedsiębiorstwa.

W piśmie z dnia 3 grudnia 2012 r. powodowie zaprzeczyli jakoby strona pozwana i jej poprzednicy korzystali z nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu.

Powodowie i strona pozwana zgodnie wniesli o wydanie wyroku wstępnego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 12 października 2009 r. na podstawie umowy darowizny powodowie M. A. i S. A. stali się właścicielami na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej nieruchomości obejmującej działkę nr (...), położonej w G., gmina K., dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...).

(dowód: odpis księgi wieczystej k. 9 – 10

umowa darowizny k. 12 – 15)

Jest to działka rolna o powierzchni 0,15 ha, leżąca na obszarze o przeznaczeniu na tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, jednorodzinnej brutto.

(dowód: wypisu z rejestru gruntów k. 16

zaświadczenie Wójta Gminy K. k. 18)

Działka nr (...) została wydzielona z działki nr (...), objętej księgą wieczystą nr (...), nabytej od Skarbu Państwa na podstawie umowy sprzedaży z dnia 28 września 1973 r., która od tej pory stanowiła nieprzerwanie własność osób fizycznych.

(dowód: umowa sprzedaży k. 68 – 70

dokumenty zawarte w aktach księgi wieczystej nr (...), w tym: zawiadomienie o zmianach w ewidencji gruntów i budynków z dn. 31.08.2009 r.)

Na działce nr (...) znajdują się urządzenia elektroenergetyczne: stacja elektroenergetyczna przedwojenna wieżowa nr (...) oraz napowietrzna linia elektroenergetyczna niskiego napięcia 0,4 kV. Te urządzenia przesyłowe powstałe w okresie przedwojennym, zostały przejęte w 1958 r., a następnie były remontowane i włączone do sieci energetycznej.

(dowód: paszport ogólny Stacji k. 56 – 61

paszport ogólny sieci elektroenergetycznej NN G. k. 62 – 65

opis techniczny remontu bieżącego k. 66

protokół odbioru technicznego i przekazania do eksploatacji nr 20/93 k. 67

mapa k. 17)

Tymi urządzeniami infrastruktury elektroenergetycznej władało początkowo przedsiębiorstwo państwowe: Zakład (...), które w 1993r. zostało przekształcone w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Zakład (...). W wyniku połączenia z innymi spółkami powstała (...) S.A., która w 2008r. zmieniła nazwę na (...) S.A., a następnie na (...) S.A. W wyniku zaś połączenia Spółki (...) S.A. z (...) S.A. powstała (...) S.A. z siedzibą w K..

(dowód: postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej:

- z dn. 29.07.1993r. Ns Rej. (...)

- z dn. 17.06.2004r. WR.VI NS-REJ.KRS/(...) k. 68 – 69

- z dn. 20.03.2008r. WR.VI NS-REJ.KRS/(...) k. 71

- z dn. 31.12.2008r. WR.VI NS-REJ.KRS/(...) k. 73-75

- z dn. 16.01.2009r. WR.VI NS-REJ.KRS/(...) k. 77-78

- z dn. 1.09.2011 r.

- zaświadczenie o dokonaniu wpisu z dn. 1.09.1993 r.

- akt notarialny z dn. 12.07.1993 r.

k. 71 – 92)

Obecnie stanowią one części składowe przedsiębiorstwa energetycznego prowadzonego przez stronę pozwaną, która korzysta z urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej przebiegających przez działkę nr (...) w R., mimo braku umowy z właścicielami tej nieruchomości.

(bezsporne)

Sąd zważył co następuje:

Powodowie żądają wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez stronę pozwaną z ich nieruchomości przez to, iż na niej posadowione są urządzenia elektroenergetyczne wchodzące w skład jej przedsiębiorstwa przesyłowego. Bezsporne jest to, iż na działce nr (...), której właścicielami powodowie są od 12 października 2009 r., znajdują się: słup elektroenergetyczny oraz linie napowietrzne niskiego napięcia, wchodzące w skład przedsiębiorstwa strony pozwanej.

Sporna jest możliwość żądania przez powodów wynagrodzenia z uwagi na podniesiony przez stronę pozwaną zarzut zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Zasiedzenie jest pierwotnym i nieodpłatnym sposobem nabycia rzeczy lub prawa. Stwierdzenie nabycia służebności gruntowej o treści

odpowiadającej służebności przesyłu na rzecz strony pozwanej uniemożliwiałoby lub znacznie ograniczałoby możliwość żądania przez powodów wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez stronę pozwaną z przedmiotowej nieruchomości w związku z posadowionymi na niej urządzeniami elektroenergetycznymi.

Sąd Najwyższy stwierdził co do zasady dopuszczalność zasiedzenia służebności przesyłu przez przedsiębiorcę, w skład przedsiębiorstwa którego wchodzi urządzenie przesyłowe. Przed dniem 3 sierpnia 2008r., kiedy przepisy regulujące tę służebność weszły w życie, zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu dopuszczało orzecznictwo powołując się na art. 292 k.c. stosowany w drodze analogii (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 11 marca 2005 r., II CK 489/04, LEX nr 301735, z dnia 8 września 2006 r., II CSK 112/06, LEX nr 193240, z dnia 4 października 2006 r., II CSK 119/06, LEX 447190, i z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08, Biul. SN 2008, nr 10, s. 7).

Zgodnie z treścią art. 292 k.c. służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Do zasiedzenia służebności wymagane jest jej nieprzerwane posiadanie przez 20 lat – w przypadku dobrej wiary posiadacza, lub 30 lat – gdy posiadanie jest w złej wierze (art. 172 k.c. w zw. z art. 292 k.c. zdanie drugie). Posiadaczem służebności jest ten kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności (art. 352 k.c.). Domniemywa się posiadanie samoistne (art. 339 k.c. w zw. z art. 292 k.c. zdanie drugie) oraz ciągłość posiadania (art. 340 k.c. w zw. z art. 292 k.c. zdanie drugie). Bieg zasiedzenia rozpoczyna się od chwili, gdy posiadacz służebności przystąpił do korzystania z trwałego i widocznego urządzenia. Dobra lub zła wiara, o której mowa w art. 172 k.c., zależy od stanu świadomości posiadacza czy przysługuje mu prawo do korzystania z urządzeń w sposób jaki je wykonuje, czy też nie. Negatywną przesłanką zasiedzenia jest posiadanie przez posiadacza tytułu prawnego czy to mającego swe źródło w umowie, czy też w ustawie. Najemca, dzierżawca, zastawnik, zarządca lub mający inne prawo do danej rzeczy lub korzystania z trwałego i widocznego urządzenia, którego źródłem jest umowa lub ustawa nie może nabyć ani własności, ani służebności w drodze zasiedzenia.

Również przedsiębiorstwo przesyłowe nie może nabyć służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, jeśli ma tytuł prawny do korzystania w tym zakresie z nieruchomości, na której znajdują się urządzenia wchodzące w skład sieci energetycznej.

Oczywistym jest, iż prawo własności nie ma charakteru absolutnego i podlega ograniczeniom ustawowym, które podyktowane są koniecznością zaspakajania potrzeb społecznych, w tym również i właściciela. Do takich potrzeb należy niewątpliwie dostarczanie energii elektrycznej. Przesył energii odbywa się za pomocą urządzeń i przewodów znajdujących się na nieruchomościach w większości nie należących do przedsiębiorstw przesyłowych. Właściciele nieruchomości, na których znajduje się infrastruktura elektroenergetyczna, muszą zatem liczyć się z uszczupleniem ich właścicielskich prerogatyw na rzecz dobra ogólnego.

W okresie powojennym ustawa z dnia 28 czerwca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (Dz. U. Nr 52, poz. 256), zwana dalej ustawą o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli, w art. 4 wprowadzała powszechne ograniczenie prawa własności przez ustanowienie dla osób, posiadających odpowiednie upoważnienie właściwego zjednoczenia energetycznego, prawa wstępu na posesje i do budynków, dokonywania tam oględzin i pomiarów oraz wykonywania robót i zakładania urządzeń. Treść art. 4 ustawy o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli wskazuje, iż prawo wstępu, dokonywanie oględzin, pomiarów oraz wykonywanie robót dotyczyło wszystkich urządzeń i przewodów elektroenergetycznych – zarówno tych już istniejących, jak i nowo budowanych. Mowa jest w nim bowiem nie tylko o zakładaniu urządzeń, ale i prowadzeniu robót. Należy pamiętać, iż elektryfikacja w okresie powojennym nie była prowadzona na pustkowi, gdyż na terenach w granicach Polski istniała częściowo infrastruktura energetyczna, która – uszkodzona w czasie działań wojennych, wymagała jedynie naprawy i uruchomienia. Nie zapomniał o tym również ustawodawca, który w art. 1 ustawy o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli, objął również wsie i osiedla, do których dochodzi już linia elektryczna. Ustawa ta, dająca podstawę do wejścia na grunt, objęcia istniejącej tam infrastruktury elektroenergetycznej i korzystania z gruntu w celu dostarczania energii elektrycznej (dokonywania oględzin, pomiarów, wykonywania robót, zakładania urządzeń), została uchylona dopiero w dniu 5 grudnia 1997 r. przez Prawo energetyczne z dnia 10 kwietnia 1997 r. Bez wątplenia jej przepisy miały na celu podłączenie i zapewnienie

dostawy energii elektrycznej do wszystkich gospodarstw domowych w Polsce zniszczonej II wojną światową. Mimo, iż ta ustawa jest krótka, a regulacje ogólne, to ich wykładnia celowościowa nie pozostawia wątpliwości, że stanowiły one ograniczenie prawa własności, dając podstawę prawną do objęcia i korzystania z gruntów w celu dostawy energii elektrycznej. Słuszny jest bowiem pogląd, iż w wyniku tej regulacji właściciel nieruchomości doznał trwałego ograniczenia prawa o charakterze zbliżonym do służebności gruntowej, zwanej - jeszcze przed wejściem w życie art. 3051 k.c., służebnością przesyłową. Źródłem takiego obciążenia jest ustawa, a więc ma ono charakter publicznoprawny i podlega wymuszeniu środkami przymusu administracyjnego. Istnienie tego ograniczenia własności ma charakter trwały, gdyż cecha trwałości jest właściwa funkcjonowaniu urządzenia energetycznego, o ile oczywiście jest ono podłączone do sieci. Samo bowiem objęcie lub zainstalowanie urządzeń nie jest wystarczające do zapewnienia prawidłowości dostaw energii elektrycznej. Dostęp do urządzeń uwarunkowany jest ich stanem technicznym, zaś samo urządzenie jako trwale z gruntem związane, stanowi jego obciążenie o charakterze ciągłym. (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dn. 10.11.2005 r., III CZP 80/05, OSNC 2006/9/146; wyrok Sądu Najwyższego z dn. 20.03.2002 r. V CKN 1863/00, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dn. 21.02.2009 r. II CSK 394/08, niepubl.).

Zdaniem Sądu, ustawa o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli, na podstawie której w 1958 r. zostały objęte i podłączone do sieci energetycznej istniejące już urządzenia elektroenergetyczne zbudowane przed II wojną światową (tzw. infrastruktura poniemiecka), stanowi tytuł prawny dla przedsiębiorstwa przesyłowego do stałego korzystania z przedmiotowej nieruchomości w okresie jej obowiązywania, a więc do 4 grudnia 1997 r. W przypadku nowo budowanych i zakładanych na nieruchomościach urządzeń takie tytuły prawne do korzystania z cudzych nieruchomości wynikały z decyzji wydanych na podstawie przepisów wywłaszczeniowych, to jest art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (t.j. Dz. U. 1974 r. nr 10 poz. 64 ze zm.), art. 75 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (t.j. Dz. U. 1991 r. nr 30, poz. 127), a następnie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. 2000 r. nr 46, poz. 543 ze zm.); (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dn. 20.01.2010 r. III CZP 116/09). Te unormowania nie miały zastosowania do nieruchomości, gdzie istniały już powojenne instalacje elektryczne, a co do których tytuł prawny ich objęcia i stałego korzystania w zakresie niezbędnym do doprowadzania energii elektrycznej wynikał właśnie z powyższej ustawy o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli. Ograniczenia własności na podstawie ustawy z 1950 r. czy też w oparciu o decyzje wywłaszczeniowe, obejmują każdorazowego właściciela nieruchomości, której dotyczy, oraz każdorazowego przedsiębiorcę przesyłowego. W odróżnieniu od tytułu mającego swe źródło w decyzji administracyjnej, tytuł do korzystania z nieruchomości, na których znajdowały się urządzenia poniemieckich sieci energetycznych, wynikający z ustawy o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli ograniczony był czasem jej obowiązywania. Niewątpliwie bowiem te ograniczenia prawa własności z założenia miały (i powinny mieć) charakter czasowy, a ich okres trwania powinien być zdeterminowany czasem niezbędnym do realizacji celu w postaci powszechnego zaopatrzenia wsi i osiedli w dostawę energii elektrycznej. W 1997 r., a więc 47 lat po wejściu w życie powyższej ustawy, w warunkach gospodarki wolnorynkowej, takie ustawowe ograniczenie stało się zbędne w świetle celów powszechnej elektryfikacji, czego wyrazem było uchylenie przepisów ustawy o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli. Pozostały jedynie przepisy wywłaszczeniowe dotyczące nowo budowanych urządzeń i instalacji. Z dniem 5 grudnia 1997r. zatem przedsiębiorstwa przesyłowe stały się jedynie posiadaczami służebności o gruntowych o treści odpowiadającej służebności przesyłu i to w złej wierze, o ile nie uregulowały korzystania z urządzeń usytuowanych na cudzym gruncie, w drodze umowy. O złej wierze przesądza bowiem to, iż przedsiębiorstwa energetyczne dysponujące profesjonalnym zapleczem obsługi prawnej wiedziały, a co najmniej powinny wiedzieć, iż podstawa prawna korzystania przez nie z cudzych nieruchomości, w zakresie niezbędnym do korzystania z posadowionych na nich urządzeń przesyłowych, odpadła.

Bezspornym jest to, że na nieruchomości, stanowiącej obecnie własność powodów, znajduje się stacja elektroenergetyczna wieżowa oraz przebiega przez nią napowietrzna linia elektroenergetyczna niskiego napięcia. Są to urządzenia zbudowane w okresie przedwojennym, przez Skarb Państwa przejęte do celów elektryfikacji najpóźniej w 1958 roku, a następnie użytkowane przez poprzedników prawnych strony pozwanej, zaś obecnie wchodzące w skład przedsiębiorstwa strony pozwanej.

Bezzasadnym jest podnoszony zarzut zasiedzenia, gdyż początkowo Skarb Państwa, a po uwłaszczeniu przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...), przekształcone dalej w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa Zakład (...), której dalszym następcą prawnym jest strona pozwana, do 4 grudnia 1997 r. korzystali z przedmiotowej nieruchomości posiadając tytuł prawny wynikający z ustawy. Objęcie bowiem infrastruktury ponemieckiej nastąpiło w oparciu o ustawę o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli, stanowiącej podstawę prawną korzystania z nieruchomości w zakresie niezbędnym do zapewnienia przesyłu energii elektrycznej przez cały czas podłączenia tych urządzeń do sieci energetycznej przedsiębiorstwa przesyłowego. Tytuł prawny do tego istniał tak długo jak długo obowiązywały przepisy ustawy elektryfikacyjnej z 1950 r., a więc do dnia 4 grudnia 1997 r. Dopiero zatem od dnia 5 grudnia 1997 r. poprzednikowi prawnemu strony pozwanej, jako posiadaczowi w złej wierze, mógł zacząć biec 30 letni termin do nabycia w drodze zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, który jednak do dnia dzisiejszego nie upłynął.

Mając powyższe na uwadze, zarzut podniesiony przez stronę pozwaną nie mógł być uwzględniony, albowiem posiadanie przez poprzedników prawnych strony pozwanej tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości w sposób zbliżony do służebności gruntowej o treści służebności przesyłu wykluczało samoistne posiadanie w okresie do 4 grudnia 1997 r., a z kolei po tej dacie nie upłynął nawet najkrótszy okres niezbędny do nabycia służebności w drodze zasiedzenia.

Od 5 grudnia 1997 r. właściciel może zatem żądać od przedsiębiorstwa przesyłowego, którego urządzenia znajdują się lub przebiegają przez jego grunt, wynagrodzenia za korzystanie, gdyż wówczas to odpadł, wynikający z ustawy tytuł prawny do ograniczenia prawa własności w celu zapewnienia dostaw energii elektrycznej. Istnienie urządzeń elektroenergetycznych na nieruchomości, z których korzysta przedsiębiorstwo przesyłowe w celu dostaw energii elektrycznej, jeżeli nie powoduje degradacji gruntu, ani nie niweczy jego przeznaczenia, z reguły oznacza obniżenie walorów użytkowych gruntu, co dla właściciela wiąże się z uszczerbkiem majątkowym (uzas. uchwały Sądu Najwyższego z dn. 10.11.2005 r. III CZP 80/05, OSNC 2006/9/146). Jeśli nie ma umowy między właścicielem a przedsiębiorstwem energetycznym odnośnie korzystania z nieruchomości, na której znajduje się infrastruktura przesyłowa, przeciwko przedsiębiorstwu będącemu posiadaczem w złej wierze właścicielowi przysługuje roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie, którego podstawę stanowi art. 225 k.c., odpowiednio stosowany z mocy art. 230 k.c.

Roszczenie to przysługuje niezależnie od zgłoszenia żądania wydania określonego w art. 222 k.c. (uchwała Sądu Najwyższego z dn. 17.06.2005 r. III CZP 29/05, OSNC 2006/4/64; wyroki Sądu Najwyższego; z dn. 17.06.2005 r. III CSK 685/04, niepubl., z dn. 8.12.2006 r. V CSK 296/06, niepubl., z dn. 28.11.2008 r. II CSK 346/08, niepubl., z dn. 29.04.2009 r. II CSK 560/08, niepubl., z dn. 6.05.2009 r. II CSK 594/08, niepubl., z dn. 3.02.2010 r. II CSK 444/09, niepubl.).

Wyłącznym źródłem i przyczyną roszczeń wynikających z przepisu art. 225 k.c. w zw. z art. 230 k.c. jest posiadanie cudzej rzeczy, które nie jest tożsame tylko z pozbawieniem właściciela wszystkich elementów faktycznego władztwa nad rzeczą, ale może także polegać na takim korzystaniu z rzeczy przez niewłaściciela, które narusza prawo własności w inny sposób, aniżeli w sposób pozbawiający właściciela faktycznego władztwa. Właściciel nie musi wykazać szkody, ani jej wysokości. Wynagrodzenie z art. 224 k.c. w zw. z art. 230 k.c. wynika bowiem jedynie z samego faktu posiadania i ograniczenia prawa własności, które owo posiadanie ze sobą niesie (zob. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dn. 3.02.2010 r. II CSK 444/09, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dn. 15.04.2004 r. IV CK 273/03 niepubl.; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dn. 8.06.2005 r., V CK 679/04, niepubl.).

W stanie faktycznym sprawy niewątpliwie jest ograniczenie prawa własności powodów przez sam fakt istnienia na działce nr (...) infrastruktury elektroenergetycznej w postaci słupa i linii niskiego napięcia. Należy przy tym podkreślić, że z tych urządzeń strona pozwana korzysta i czerpie dochody z dostaw energii elektrycznej. Jej działalność bowiem, jak każdej spółki kapitałowej, jest nastawiona na zysk.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał co do zasady żądanie powodów za uzasadnione, z tym że jedynie za okres od dnia, w którym stali się właścicielami przedmiotowej nieruchomości. Roszczenie z art. z art. 224 i art. 230

k.c. przysługuje bowiem tylko właścicielowi i nie przechodzi na nabywcę, o ile nie wynika to z umowy (cesja wierzytelności). Powodowie nie wykazali zaś nabycia roszczeń z tytułu bezumownego korzystania przez stronę pozwaną z przedmiotowej nieruchomości za okres poprzedzający zawarcie umowy darowizny.

Mając powyższe na uwadze, uznając wniosek o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej o treści służebności przesyłu za bezzasadny, orzeczono jak w sentencji wyroku wstępnego.